

SODANKYLÄ
Lapin tähtikunta

SÁMEDIGGI
SÁMITIGGE
SÁÁ'MTE'ĠĠ
SAAMELAISKÄRÄJÄT

KANNANOTTO SAAMENKIELISTEN SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUJEN SAATAVUUDEN TURVAAMISEKSI SAAMELAISTEN KOTISEUTUALUEELLA

Saamelaiskäräjät ja saamelaisalueen kunnat ovat huolissaan siitä, miten saamelaisalueen väestön palvelutarpeet tulevat yhdenvertaisesti huomioituksi uudessa maakunnassa päätävässä siirtyessä pois alueelta. Yhteisellä kannanotollaan Saamelaiskäräjät ja saamelaisalueen kunnat haluavat valtion kiinnittävän muutoksessa erityistä huomiota saamenkielisen väestön kielellisten oikeuksien turvaamiseen.

Saamenkielisten sosiaali- ja terveystalvelujen rahoitus

Saamelaisten kotiseutualueella saamenkielisten sosiaali- ja terveystalvelujen saatavuutta on vuodesta 2002 lähtien rahoitettu erillisen valtionavustuksen turvin (480 000 €). Erillisrahoitus on merkittävästi edistänyt saamelaisten kielellisten perusoikeuksien toteutumista sosiaali- ja terveydenhuollossa. Avustus kattaa lähinnä saamenkielisen vanhusväestön kotipalvelu- ja palveluasumiseen liittyviä palvelutarpeita. Lainsäädännöllä tulisi turvata saamenkielisen väestön tosiasialliset mahdollisuudet saada palveluja omalla äidinkielellään.

Saamelaiskäräjät ja saamelaisalueen kunnat näkevät, että valtion talousarviossa sosiaali- ja terveysministeriön pääluokkaan tulisi varata riittävä pysyvä korvamerkitty erillisrahoitus saamenkielisten sosiaali- ja terveystalvelujen saatavuuden turvaamiseksi saamelaisten kotiseutualueella.

Saamenkielinen etätulkkaus

Saamen kielilain (1086/2003) 19 § mukaan saamenkielisellä asiakkaalla on oikeus saada tulkkausapua pohjois-, inarin- ja koltansaamen kielellä. Saamenkielisten koulutettujen tulkkiin vähäisyyden vuoksi tulkkausta on ollut vaikea järjestää lähipalveluna. Lapin pitkien välimatkojen vuoksi ei tulkkiin matkustaminen ole ollut kustannustehokasta tai järkevää. Tällä hetkellä tulkkauksen järjestäminen edellyttää asiakkaalta etukäteisilmoittamista. Osaksi tästä johtuen saamenkieliset asiakkaat ovat pääsääntöisesti käyttäneet omaisia tai tuttavien asiointipalveluita. Lapin alueella etätulkkausta tulisi kehittää laadukkaaksi ja toimivaksi palvelumuodoksi, jotta saamenkielisen väestön oikeusturva voidaan paremmin taata kaikissa asiointiyhteisöissä. **Saamelaiskäräjät ja saamelaisalueen kunnat näkevät, että etätulkkauspalvelun kehittäminen tulisi asettaa tulevan Lapin maakunnan tehtäväksi.**

Rajayhteistyö

Norjan raja-alueella Karasjoella on pohjoissaamenkielisiä sosiaali- ja terveystalveluja kehitetty kauemmin kuin Suomessa. Karasjoella on saatavilla pohjoissaamen kielellä mm. erikoislääkäripalveluita, lasten, nuorten ja aikuisten psykiatrisia palveluita, turvakoti- ja perhepalveluita sekä päihdekuntoutusta. Lapin sairaanhoitopiirin ja Helse Finnmarkin välisen sopimuksen perusteella Lapin saamenkielinen väestö on voinut käyttää Finnmarkin läänin erikoissairaanhoidon palveluita vuodesta 2007 alkaen. Rajayhteistyössä on kuitenkin vielä monia haasteita ja esteitä, jotka hidastavat saamenkielisen asiakkaan hoitoon pääsyä.

Rajat ylittävä yhteistyö on keskeisin keino turvata pohjoissaamenkielisten sosiaali- ja terveystalveluiden monipuolista saatavuutta. Rajayhteistyön esteet tulisi pyrkiä aktiivisesti poistamaan niin alueellisella kuin valtakunnallisella tasolla. **Saamelaiskäräjät ja saamelaisalueen kunnat näkevät, että uudessa sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännössä tulee rajayhteistyön kehittämismahdollisuudet turvata laajasti eri palvelutasoilla.**

Enontekiön kunta

Jari Rantapekkonen
kunnanjohtaja

Inarin kunta

Pentti Tarvainen
vs. kunnanjohtaja

Saamelaiskäräjät

Tiina Sanila-Aikio
puheenjohtaja

Sodankylän kunta

Viljo Pesonen
kunnanjohtaja

Utsjoen kunta

Vuokko Tieva-Niittyvuopio
kunnanjohtaja